

אשכולות
 КУЛЬТУРНО-ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЕКТ
ЭШКОЛОТ
 www.eshkolot.ru

при поддержке
צבי מרק
צבי מרק

ИСТОРИЯ О ХЛЕБЕ

ЭЗОТЕРИЧЕСКОЕ ПОВЕСТВОВАНИЕ

Р. НАХМАНА ИЗ БРАЦЛАВА

ספר
ליקוטי מוהר"ן

מנהגות טעורות של הרב האבד הנפושם עליה קדש' מאר"י נתן :
 סדר הכר' נסדו על הרב הקדוש הנפוש' אוק"ל לקבטו ונחמד אחר מנחם
 לזרות ה' טעורות עמט פענח מנלה במקרות לשרר ישינים וסאלת אכריום
 בטכרות נחבוח מנלה ודחמה המחור' למקל הדרכ' ונפיקה עינים טעורת
 עתנים נחלמי מנלה חכום יקרות על החלה לחתך עליה' עינים ערו לים ג"ש
 הקדמות ירות דברי חכום נעוג' כמסודר' נהט מנלה ונרוע לנפש ועלות
 ירות ויזל לוחט עינים עזרה ליק' לקבן מחנוד ויסגו על משפס ליק'
 והיכל ולוחט הנפוש

גם אלה למנש יפות חשוד : כ"ל כיום כהו כדו הכו חפ"ם י"ל הנ"י הל"ג
 הר' אל מחודרם כדלעסס בו הכו כ"ו עוגיו כוננים וחלוא דנקים כ"ל
 הטוענות אל ודעו ח"ה וילה דבר קדו (ל' כגדו ח"ל הנשים טנחנעו ח"ה)
 סס ד"ס ונחנם כדל' להרוו עינים הכו חנמל כולאום וחסו עס טיחורים
 תמי' כדמ טמורים' ונחלם לו כ"ד' ח' למנוח כ"ס נפדי' עינים ולינו עמוד
 ככדכ"ס י"ו ח' כ"ו' ח' חותם טעורים ודחמה' הכווסה על עינים חיים כהו
 כ"סו חכום :

ג"דוקס ח"ן חוסטרוג ח"ן חולליטמן
 עיטנעמחט פ"ט כעולייטנע ח"ל'הכ"ס
 טורדנכטן ק'יג"ל'י שאל נאור ח"ן ויחלל :
 כדפוס טוהר'ר שאל כדחור
 י"שכר בער כ"ג' כ"ג' -

כאוסטרוג

תחת מנהגת לודוט הק"ד הרב"ד הכ"ד לוחטע טיעטאנליש
 רער'איינש וילי' רהרדל חיינעלעזר **אלעקסנדר**
פאילאוימיש טלעיע דערעטע לוחטע רלמיטן הסוד'לה חונטע
 וועלכטאיינש ירה :

כדד ודוט רבנ' ניזו לו ח"ה כד"י שלוח ליק'

Антология источников к семинару Цви Марка (Израиль)

Москва
 май 2012 г.
 проект «Эшколот»
 www.eshkolot.ru

ИСТОРИЯ О ХЛЕБЕ

Все переводы выполнены Семеном Парижским, за исключением тех текстов, рядом с которыми указано имя другого переводчика.

Текст №1. Авраам Хазан, Дополнения к «Жизни учителя нашего р. Нахмана», «Годы перипетий», Иерусалим, 1933, С. 195

אחר סיפור המעשה מהלחם) אמר הכותב שמעתי בשעה שאמר אתם ערבים זה לזה שלא לספרה לזר עמד שם אחד שהיו יראים ממנו שלא יספרה לזר מחמת שהיה איש מפטפט בדברים אך לא אמרו כלום מחמת שהיו יראים מרבינו ז"ל אך במחשבתם חשבו זאת ענה רבינו ז"ל ואמר בעדו אני ערב ואחרי כן התחילו לחקרו אצל האיש הנ"ל אם יודע מזה המעשה ולא ידע כלל מזה הסיפור הנ"ל והבינו שזהו שאמר רבנו ז"ל בעדו אני ערב כי עשה שלא ידע כלל מכל הסיפור הזה.

(После пересказа «Истории о хлебе») Сказал составитель: слышал я, что в тот момент, когда он сказал: «Вы в ответе друг за друга, чтобы не рассказывать эту историю никому чужому», стоял там некто, на чей счет были опасения, как бы не рассказал он чужому, ибо славился своей болтливостью, но никто ничего не сказал, поскольку боялись они учителя нашего, блаженной памяти, но про себя подумали так. Тогда учитель наш, блаженной памяти, произнес такие слова: «А за него я сам ручаюсь», после чего начали допытываться у этого человека, известна ли ему эта история, но он ничего о ней не знал, и тогда поняли они, что имел в виду учитель наш, блаженной памяти, говоря: «За него я ручаюсь», ибо он сделал так, чтобы не знал он ничего об этой истории.

Текст №2. История о хлебе

(перевод Менахема Яглома)

א. מה שסיפר כבר בהיותו יושב בזלאתופאליע ולא שמעתי זאת מפיו הק' בעצמו רק מפי ר' יודיל (זצ"ל).

ב. יש אחד רך בשנים והי' לו זקינן צדיק גדול וגם הוא בעצמו לא היה איש פשוט שקורין קיעפ [עם הארץ/איכר]. וחלם לו שבא זקינן ואמר לו שיתן לב להמאכלים שיאכל היום. בבוקר הקיץ. וכבר הוברר לו בבוקר שהחלומות שלו הם אמיתיים. כי כבר ראה כמה פעמים זקינן הנ"ל והיה הכל אמת, ולא הבין מהו נתינת לב להמאכלים, כי מסתמא הי' אוכל בכוונת אכילה גם מקודם. והלך למקוה. ואח"כ אמר איזה קפיטעלך תהילים בכוונה גדולה מאוד והתפלל בכוונה מאוד וכל בקשתו הייתה שהשי"ת יעזור לו שידע מהי נתינת לב להמאכלים.

ג. ואחר התפילה היה גם כן הולך ומצטער ע"ז מאוד לידע הנ"ל, ונתייגע, והניח עצמו על המיטה לשכוב ולנוח, וישן. ובא עוד זקינן בחלום ואמר לו אתה מצטער לידע מהי נתינת לב. אגיד לך שהיום רוצים למסור לך התורה. ולא נתנה התורה אלא לאוכלי המן. ורוצים ליתן לך מן לאכול. והקיץ והתחיל להצטער עוד יותר כי הדבר טוב ונפלא וגדול מאוד. והתאוה מאוד להשיג זאת כי מן בעצמו הוא גם כן דבר גדול מאוד בפרט שעל-ידי-זה יקבל התורה ועתה בודאי צריך ליתן לב לזה ואינו יודע מה נתינת לב והצטער על זה וזכר דאיתה במדרש ויענך וירעיבך ויאכילך

את המן שקודם אכילת המן הי' מתענים יום שלפניו. כדי למרק אכילה שבמעיהם. ונתיישב מה לעשות הלא אני לא הייתי מתענה אתמול (ולקח איינמיניש [תערובת/בלילה] חזק, ולא היה לו רחמנות על עצמו מחמת שנכסף מאוד להני"ל, ולקח איינמיש חזק ושלשל אותו הרבה מאוד עד שיצא היציאה נקי כמו שנכנס. ואח"כ התחיל להצטער עוד על דם התמצית שנשאר בו עדיין מן המאכלים מכבר כי כשמתענים נתמרק גם דם התמצית ונצטער על-זה וגם נתייגע מאוד על-זה וגם על-ידי האינעמיניש.

ד. והלך להניח עצמו לישון ושכב על המיטה. והי' ניס ולא ניס תיר ולא תיר ובא עוד זקיני ואמר לו אתה מצטער על דם התמצית בוא ואוליכך אל נהר דינור ותטבול את עצמך ותפטור גם את דם התמצית. והלך עמו בדרך ראה כמה חידושים נפלאים. כשבאו לשם אל הנהר דינור ונכנס לתוכו היה סבור שלא יישאר ממנו אפילו אבר אחד. אף-על-פי-כן טבל שם ויצא בשלום. כשיצא משם ראה עולם חדש והקיץ וכמו שהדרך כשחלם לאדם איזה חלם טוב ומעמיק מחשבתו בזה אזי כשהוא מקיץ נדמה לו שיש לו ממש אותו הדבר שחלם לו. כמו כן שהקיץ נראה לו ממש עולם חדש לגמרי.

ה. וכבר היה השולחן ערוך כראוי והלחם היה מונח על השולחן. והלך ליטול ובירך על נטילת ידיים וניגב ידיו ובא אל השולחן וראה שאין שם לחם כלל רק שמונח כקופה של אותיות מעורבבים שלא כסדר והצטער שעשה ברכה לבטלה ובא זקיני אצלו בהקיץ ואמר לו אל תצטער עשה ברכת המוציא. כי הברכה שייך לזה ובירך ואכל הלחם. וכל זמן שראה אותיות אכל. ואפילו הפירוין שנפרכו מן הלחם לקט גם-כן ואכלם כי היה הכל אותיות עד שאכל כל הלחם עם הפירוין אחר-כך פתח פיו ויצאו מאיתו אותיות מסודר בצירופים אנכי ה' אלקיך וכו' ולא יהיה לך וכולי, עד גמר כל העשרת הדברות, וראה בזה כל התורה כולה. וכל דור ודור ודורשיו. דור ודור ומנהיגיו וכל מה שתלמיד ותיק עתיק עתיד לחדש :

ו. ושאלו אותו אם אותו האיש הוא קרוב לכאן או רחוק כאן השיב : אם אתם רוצים לחקור ולשאול אכחיש את עצמי לגמרי. ואחר-כך אמר יש אחד שהוא שניים ושניים שהוא אחד כשהוא בכאן הוא שם גם-כן וכו'. וציוה לחזור זאת המעשה ואמר שהמעשה הזאת יהיה נצרך לאת אשר ישנו פה עמנו היום ואת אשר איננו פה עמנו היום תראו מה שיהיה לאחר זמן מזו המעשה. והזהיר שלא לספרה לזר. אם תספרו אף-על-פי-כן אהיה אוהב אתכם אך האהבה יהיה כמו שחייקיל בשמחה (פירוש כי שמחתו באמת אינו כלום) גם אמר שכל השומעים הם ערבים זה לזה שלא לספרה לזר !

1. То, о чем он рассказывал, когда еще жил в Златополье, но я не слышал [этой истории] от него самого, а только в пересказе реб Юдла (да будет память праведника благословенна).
2. “Есть один юнец, чей дед был великим праведником, да и сам он был не таким уж простецом. Как-то явился ему во сне дед и посоветовал особо вдумываться в те кушанья, которые он будет сегодня есть. А ему уже было ясно, что все сны эти истинны, ведь уже не раз являлся ему во сне дед, и все было взаправду. Только не понял, что значит «вдумываться в кушанья», ведь понятно, что и раньше он ел

ИСТОРИЯ О ХЛЕБЕ

с *каванот ахила*¹. Он отправился в микву, а затем произнес несколько псалмов с огромным сосредоточением, и помолился с великим усердием, прося Пресвятого, благословен Он, дать ему понять, что значит: «вдумываться в кушанья».

3. А после молитвы он столь сокрушался тем, что не понимает этого, что прилег на кровать и позволил себе уснуть. Снова явился к нему во сне дед, и сказал: «Ты сокрушаешься о том, что такое «вдумчивость»? Скажу тебе, что сегодня тебе хотят даровать Тору, Тора же дарована лишь тем, кто вкушает манну, потому хотят накормить тебя манной. Пробудившись, взволновался он от того, что дело это весьма прекрасно и удивительно, и страстно возжелал постичь его: манна и сама по себе великая вещь, а уж тем более, если посредством нее будет получена Тора. Раз так, то уж конечно должен он вдумываться в это, а он так и не знает, что такое «вдумчивость», и сокрушался все больше. Но вспомнил, что сказано в мидраше к стиху: «Он смирял тебя, испытывал голодом и кормил тебя манной» (Втор. 8:3), что перед тем, как отвесть манну, евреи постились целый день, чтобы растворилась та пища, что оставалась еще в их утробах. Задумался он: «Что же делать, ведь я-то вчера не постился?», и решил не щадя себя принять зелье, столь хотелось ему того, о чем поведал дед. Принял крепчайшее зелье и опрастывался раз за разом, пока то, что вышло, не осталось таким же, как вошло. А затем стал сокрушаться и о той «усвоенной крови», что осталась от прежних кушаний, а ведь когда постанутся, растворяется и «усвоенная кровь», но был уже изнурен тем зельем, которое принял раньше.
4. Прилег он в изнеможении на кровать – ни спя, ни бодрствуя – и снова явился ему дед – то ли во сне, то ли наяву – и сказал: «Не сокрушайся об «усвоенной крови», пойдем со мной, и я отведу тебя к Пылающему Потoku, где ты сможешь освободиться от всего, и от «усвоенной крови» тоже». Пошел тот с ним, и по пути увидал много дивных и удивительных чудес, а когда подошел к Пылающему Потoku и погрузился в него, то показалось ему, что не осталось от тела ничего, но затем окунулся и вышел с миром. А выйдя, увидел новый мир и пробудился, подобно человеку, которому снится нечто замечательное, и он мысленно сосредотачивается на этом, при пробуждении кажется, что он действительно обладает тем, что ему приснилось.
5. Так и ему, по пробуждению показалось, что мир полностью обновился, стол уже накрыт, а на нем лежит хлеб. Пошел он, омыл руки, благословил «Заповедовавшего омыwać руки», утер руки, но, вернувшись к столу, увидал, что нет там никакого хлеба, а лишь чаша с буквами, перемешанными безо всякого порядка. Испугался он, что произнес благословение впустую, но тут наяву явился ему дед,

¹ каванот ахила (букв. «каббалистические интенции при еде») – важная составляющая медитативной практики лурианской каббалы.

и сказал: «Не пугайся, благослови «Извлекающего хлеб из земли», ибо то, что лежит пред тобой, и надлежит благословить»; тогда он благословил и отведал хлеба, и ел, покуда видел буквы. Даже рассыпавшиеся крошки он подобрал и съел, потому что и они состояли из букв, а когда подъял все, до последней крошки, раскрыл рот, и выпорхнули оттуда буквы, собранные в сочетания: «Я – Господь Бог твой, который вывел тебя...», «Да не будет у тебя других богов...», и так – все Десять заповедей, и узрел он в этом всю Тору, все поколения и наставников их, все поколения и руководителей их, и также то, чему подготовленный ученик должен научить своего учителя.”

6. Спросили его [учителя]: «А этот человек, он близко или далеко»? А тот ответил: «Если вы станете пытаться и доискиваться, я стану все отрицать». А затем добавил: «Есть один, которых двое, и есть двое, которые один, и когда он здесь, он также и там». И заповедал повторять эту историю, «потому, что она понадобится “тем, кто здесь с нами стоит сегодня, и тем, кого нет здесь с нами сегодня” (Втор. 29:14), и вы еще увидите, что из этой истории выйдет». А еще наказал не рассказывать эту историю посторонним, «а если расскажите, то я все равно буду вас любить, но любовь эта будет вроде радости Хайкеля²». И еще сказал, что все слушатели в ответе за то, чтобы не рассказывать эту историю посторонним.

Текст №3. Мидраш Танхума, «Бешалах», гл. 20

ר"ש בן יהושע אומר לא נתנה התורה לדרוש אלא לאוכלי המן...

Рабби Шимон бен Йехошуа говорил: «Учение было даровано для толкования только тем, кто ел манну...»

Текст №4. Второзаконие 8:3

וַיַּעֲנֵד וַיִּרְעַבְדָּ וַיִּאֲכַלֶּךָ אֶת-הַמָּן אֲשֶׁר לֹא-יָדַעְתָּ וְלֹא יָדָעוּן אֲבֹתֶיךָ לְמַעַן הוֹדִיעְךָ כִּי לֹא עַל-הַלֶּחֶם לָבְדוּ יִחְיֶה הָאָדָם כִּי עַל-כָּל-מוֹצֵא כִּי-יִהְיֶה יִחְיֶה הָאָדָם.

Он смирял тебя, томил тебя голодом и питал тебя манною, которой не знал ты и не знали отцы твои, дабы показать тебе, что не одним хлебом живет человек, но всяким словом, исходящим из уст Господа, живет человек.

² Хайкель – р. Хаим Хазан, один из учеников рабби Нахмана, о котором он говорил, что тот не умеет настоящему радоваться.

Текст №5. Авот де-рабби Натан, дополнение II к версии I, гл. 1

אמר נתן מפני מה נתעבב משה כל ששת ימים ושרה עליו כבוד – בשביל למרק כל אכילה ושתייה שבמעו עד שיתקדש ויהיה כמלאכי השרת.

Сказал Натан: Для чего задерживался Моисей каждые шесть дней, когда нисходила на него Слава? Для того, чтобы растворилась вся пища и питье в его кишечнике, так чтобы он стал святым как ангелы служения.

Текст №6. Ишайя Горовиц, «Две скрижали завета»

הלא ידעת כי בהיות זוהמא בתוך המשקה אשר ישתה האדם שופך מן המשקה עד שתצא הזוהמא, ומי שהוא צח ביסודו ישפוך כל המשקה עם הזוהמא ההיא, ואחר כך ימלא הכלי ממשקה טוב ונקי בלא שום זוהמא כלל. כך הזוהמא הטמאה אשר בגופו ומאכלו ומשקהו, צריך למעט הדם ההוא כי נשתאבה בו הזוהמא ולהעמידו עד שתצא ממנו הזוהמא, כי בראותו מעוט האכילה והשתייה והדם מתמעט והולך... ואמרו חכמי עליון הקדמונים ז"ל במדרש, כשיצאו ישראל ממצרים אותו מנוול היה ביניהם ונשאר במעיהם, ואמרו: אמר ר' אבא לא בעי קב"ה למיהב לון לישראל נהמא קדישא מן שמיא עד דאפיק זוהמא מנהון, ובמה בתעניתא, הדא הוא דכתיב [תרגום]: לא רצה הקדוש ברוך הוא לתת להם לישראל לחם קדוש מן השמים עד שתצא הזוהמא מהם, ובמה בתענית, זה הוא שכתוב, ויענך וירעיבך וגו'

Известно тебе, что если в питье человека попадает грязь, он отливает из него, чтобы избавиться от грязи, а тот, кто особенно чистоплотен, выльет все питье из-за грязи и наполнит сосуд чистым и хорошим питьем без всякой грязи. То же самое с грязью и нечистотой в теле человека, в его еде и питье, необходимо уменьшить плохую кровь, поскольку в нее проникла грязь, и восстановить ее в прежней чистоте, и именно через уменьшение еды и питья уменьшается количество плохой крови... И сказали наши древние знатоки высшей мудрости, блаженной памяти, в своем толковании, что когда сыны Израиля вышли из Египта тот негодяй был среди них и остался у них в кишечнике, и сказал еще: «Говорил рабби Абба: Не хотел Святой, благословен Он, дать Израилю святой хлеб с небес, пока не избавятся они от грязи. Каким образом? Через пост, как написано: «Он смирял тебя, томил тебя голодом...» (Втор. 8:3)».

Текст №7. Ишайя Горовиц, «Две скрижали завета»

ילקטו ממנו איש לפי אכלו (שמות טז, טז)... דהיינו כדי חייו ולא פחות ולא יותר... וביחוד הלומדים שהם פרושים יותר משאר העם, מן הראוי שינהגו גם כן הפרישות הזה בעצמם לבלתי יתגאלו בפת בג התענוגים המותרים, כי אם אשר הוא לקיום נפשם וגופם הוא לבדו יעשה להם ולא יותר, כמו שהוא נרמז בפרשת המן כאמור. ולזה אמרו רז"ל (תנחומא בשלח כ'), לא נתנה תורה אלא לאוכלי המן, רצה בזה שראוי לכל בעל תורה שיהיה מאוכלי המן, כלומר שינהיג בעצמו

פרישות הכתוב באוכלי המן

«Собирайте его каждый по столько, сколько ему съесть» (Исх. 16:16)...то есть столько, сколько необходимо для поддержания жизни, не больше и не меньше... Особенно ученым, ведущим более аскетический образ жизни, чем остальные люди, необходимо придерживаться этой аскезы, не оскверняясь караваями дозволенных удовольствий, а вкушая лишь то, что необходимо для поддержания жизни и тела, не более того, на что намекает вышеупомянутая глава о манне. И поэтому сказали учителя наши, блаженной памяти: «Учение было даровано только тем, кто ел манну» (Танхума), то есть каждый изучающий Тору должен уподобляться тем, кто ел манну, то есть вести себя в соответствии с аскезой, о которой написано в отношении тех, кто ел манну.

Текст №8. Из книги «Зогар»

וההוא נהר אתמר ביה, נהר די נור נגיד ונפק מן קדמוהי, נשמתהון צדיקייא טבלין ומתדכין ביה, ונשמתהון דרשיעי נידונין ביה, ואתבעירו קמיה כקש לפני אש [תרגום: ואותו נהר נאמר בו, נהר של אש נמשך ויוצא מלפניו, נשמות הצדיקים טובלות ונטהרות בו, ונשמות הרשעים נידונות בו, ובערות לפניו כקש לפני אש']

И про ту реку сказано, что огненная река вытекает от лица Его, и души праведников окунаются в нее и очищаются в ней, а души нечестивцев получают в ней свою кару, сгорая пред Ним, как солома в огне.

Текст №9. Из книги «Зогар»

ונשמתין כד סלקין אתסחין בההוא נהר די נור... הכי נמי נשמתא... בזמנא דבעיא לאתסחיא מההוא זוהמא דבה, אתעברת בנורא ואתסחיא, ונורא אכלא כל ההוא זוהמא די בנשמתא, ונשמתא אתסחיא ואתלבנת [תרגום: ונשמות כאשר עולות רוחצות באותו נהר של אש... כך גם הנשמה... בזמן שצריכה לרחוץ מאותה זוהמה שבה, נעברת באש ונרחצת. והאש אוכלת כל אותה זוהמה אשר בנשמה. והנשמה נרחצת ומתלבנת]

Когда души возносятся и окунаются в ту огненную реку... так и душа...когда ей необходимо очиститься от грязи, проходит сквозь огонь и омывается, а огонь пожирает всю грязь, примешавшуюся к душе, и душа омывается и очищается.

Текст №10. р. Ихцак Лурия (АРИ)

כי כל הדברים בעולם יש להם חיות... וכן המזון והלחם שהאדם אוכל, יש לו חיות, והחיות הוא הדיבור שיצא מפיו יתברך בעת הבריאה, כשאמר תוציא הארץ כד וכך... וזה שכתוב למען הודיעך כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם... כי על כל מוצא פי ה', היינו המן שהוא הרוחני בהחלט שיצא מפיו יתברך.

У всех вещей в мире есть жизненная сила... в том числе у пищи и хлеба, которые ест человек, имеется жизненная сила, а жизненная сила – это речение, вышедшее из уст Его, благословен Он, во время творения, когда Он изрек: «Да произведет земля то-то и то-то...» И в этом смысл сказанного: «дабы показать тебе, что не одним хлебом живет человек, но всяким словом, исходящим из уст Господа» (Втор. 8:3), то есть манной, которая является чисто духовной сущностью, исходящей из Его уст, да будет Он благословен.

Текст №11. р. Ихцак Лурия (АРИ)

וכל העם רואים את הקולות, רואים את הנשמע, שהיו רואים את הדיבור, שהיה בא ומנשק על פיהם, והוא אומר קבלני עליך, נמצא שהיו רואים את הדיבור, כמו מלאך א'. וכן היה דבור יתברך שאמר בעת הבריאה, שכל דבור ודבור היה נכנס לאותו דבר, להיות חיות בתוכו ולגדלו. ואי"כ במזון שאדם אוכל, יש חלק חומרי שזן את הגוף, וגם יש חיות שהוא ג"כ חלק נשמה שבאדם.

«Весь народ видел громы» (Исх. 20:14) – они видели звуки, то есть видели речение, которое являлось и целовало их в уста, говоря: «Прими меня», то есть, как бы созерцали речение в виде ангела Всевышнего. И таким было речение Его, благословен Он, произнесенное во время творения, так что каждое речение входило в сотворенную вещь, придавая ему жизненную силу, чтобы расти. И потому в пище, которую ест человек, имеется не только материальная часть, которая питает тело, но и жизненная сила, которая становится частичкой человеческой души.

Текст №12. р. Ихцак Лурия (АРИ)

וזה שאמר כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם, היינו מה שיצא מפיו יתברך בבריאה להוציא מן הארץ כל דבר ודבר, אותו הדיבור נכנס באותו המזון, והוא זן ומחיה את האדם, לכן צריך לברך על המזון, כי על ידי הברכה מעורר החיות... וכן ג"כ להיפך, כי שאוכל בלי ברכה, שלא נתעורר החיות שבו, וכן אכילת הרשעים שהוא בלי ברכה.

Потому сказано: «Не одним хлебом живет человек, но всяким словом, исходящим из уст Господа» (Втор. 8:3), то есть тем, что уста Его, благословен Он, произвели во время творения, когда все Его речения вошли в каждую сотворенную вещь, в том числе в пищу, которая питает и дает жизненную силу человеку. И следует произ-

носить благословение на пищу, потому что через благословение пробуждается жизненная сила... И наоборот, когда человек ест без благословения, в пище нет жизненной силы, и именно так едят нечестивцы, не благословляя.

Текст №13. р. Ихцак Лурия (АРИ)

כי לא על הלחם לבדו יחיה האדם: פי' [פירוש]: כי חיות הנשמה, הוא לא על ידי מאכל, כי על כל מוצא פי ה' יחיה האדם, וזה הברכה המוציאה בפה, מוציא ניצוצי קדושה מן הטומאה.

«Не одним хлебом живет человек» (Втор. 8:3) – это следует понимать так, что жизненная сила души приобретается не через пищу, «но всяким словом, исходящим из уст Господа» – это благословение, произносимое устами и избавляющее искры святости из нечистоты.

Текст №14. «Избранные речения учителя нашего р. Нахмана», первая версия, 19

ומי שיכול לעורר התנוצצות האותיות שבכל מעשה בראשית שיש בכל דבר, אזי אכילתו ושתיתו וכל תענוגיו אינו אלא מהתנוצצות האותיות שבאכילה ושתיה... וזה: וייטב לבו – זה ברכת המזון (זוהר), שהיתה אכילתו ושתיתו מהתנוצצות האותיות שיש בהאכילה ושתיה, שזהו בחינת ברכות המזון, כי המזון נתברך על-ידי שלמות לשון הקדש, על-ידי שמעוררין ומאירין את האותיות שיש בכל דבר, ומשם צריכין שתהיה עקר האכילה ושתיה ושאר התענוגים כנ"ל...

ובדבר ה' שמים נעשו, לכן יש ניצוצות שנפלו בכל דבר: במאכל ובמשתה ובמלבוש. והתענוג שיש מן הדבר מאכל ומשתה הוא הניצוצות, והניצוצות הם אותיות...

Для того, кто может заставить искриться рассыпанные повсюду буквы творения, еда, питье и остальные удовольствия происходят лишь от букв, искрящихся в еде и питье...и потому сказано: «И станет хорошо у него на сердце – это благословение после еды» (Зогар), ибо его еда и питье происходят от искрения букв, заключенных в еде и питье, и в этом воплощается благословение после еды, ибо пища благословляется совершенством святого языка, благодаря тому, что пробуждаются и сияют рассыпанные повсюду буквы, и именно к этому корню следует возводить еду, питье и остальные удовольствия.

«Словом Господа сотворены небеса» (Пс. 33:6) – поэтому повсюду рассыпаны искры: в еде, в питье, в одежде. И удовольствие, которые мы получаем от еды и питья, восходит к этим искрам, а искры – это буквы.

Текст №15. «Избранные речения учителя нашего р. Нахмана», первая версия, 29:5

שזוה בחינת תקון הברית, שבוה תלוי פרנסה בלי טרח, שהוא בחינת מן, בחינת לחם מן השמים כנ"ל. כי פרנסה שהוא בטרחא ובכבדות, הוא מחמת שלא תקן תקון הכללי, שהוא תקון הברית, כי מאן דזרק פרורין דנהמא עניות רדף אבתרה, כל-שכן מאן דזרק פרורין דמחא' [תרגום: מי שזורק פרורים של לחם עניות רודפת אחריו כל שכן מי שזורק פירורים של המוח] (זהר פינחס).

Это связано с исправлением завета обрезания, от чего зависит пропитание без труда, что связано с манной и упомянутым выше хлебом небесным. Ибо пропитание, добываемое тяжелым трудом, возникает из-за того, что не произошло всеобщего исправления, то есть исправления завета обрезания, ибо «того, кто выбрасывает крошки хлеба, преследует бедность, тем более того, кто выбрасывает крупинки мозга» (Зогар, раздел «Пинхас»)

Текст №16. «Избранные речения учителя нашего р. Нахмана», первая версия, 19

אבל שירגיש ויתענג רק מהצרופי אותיות, בבחינת: ויאכל וישת כנ"ל, זה אי אפשר כי-אם למי שהביא שלמות בלשון-הקדש... פרוש, כי על-ידי חכמה לבד יכולין לידע האותיות שיש בכל דבר... אבל אף-על-פי שהוא חכם גדול כל כך, שידוע כל זאת בברור, שידוע האותיות שיש בכל דבר (שצריכין לזה להיות בקי גדול מאד בכל חכמת האמת, שהוא חכמת הקבלה, ובכל חכמת הטבע והיסודות...), אף-על-פי-כן יכול להיות, שאכילתו ושיתו ותענוגיו יהיו עדין מגוף הדבר, ולא מהתנוצצות האותיות, כי לזכות שיהיה כל תענוגיו רק מהאותיות שבכל דבר, זה אי אפשר כי-אם כשזוכה לשלמות לשון-הקדש, דהינו כשזכה לשבר תאוות המשגל לגמרי ולהשלים את הלשון-הקדש, עד שהביא התנוצצות חדש בלשון הקדש, דהינו בהאותיות שיש בכל דבר. זה הצדיק שאוחז בזה, הוא דווקא זוכה לזה, שאינו מרגיש שום תענוג משום דבר: אכילה ושתיה ושאר התענוגים שבעולם, כי אם מהתנוצצות האותיות שיש בכל דבר, אשרי לו...

וזהו החלוק בין השומע מפי הרב או מפי התלמיד או מפי הספר. כי הצדיקים הם גבורי כח עושי דברו (תהלים), שהם עושים ובונים הדבור של הקדוש-ברוך-הוא, הינו הלשון-הקדש שבו נברא העולם, בבחינת: נמלך בנשמותיהם של צדיקים וברא את העולם (בראשית רבא)... שהם עושים הדבור של הקדוש-ברוך-הוא, שידבר ויברא את העולם; וכל זה היתה קדם הבריאה. גם עכשיו, כשרוצים הצדיקים לשמע איזה דבור מהקדוש-ברוך-הוא, הם עושים תחלה את הדבור ובונים אותו, הינו על-ידי מעשיהם הטובים זוכים לשמע דבורים מהקדוש-ברוך-הוא, נמצא, שאלו הדבורים נתהוו ונבנו על-ידם. וזה בחינת (תהלים): עשי דברו לשמע בקול דברו – כשרוצים לשמע דבור מהקדוש-ברוך-הוא, הם עושים תחלה את הדבור בבחינת: עשי דברו, כנ"ל, ואחר-כך שומעים אותו הדבור מהקדוש-ברוך-הוא בבחינת: לשמע בקול דברו; כי בזה הדבור הקדוש-ברוך-הוא מדבר עמם.

Чувственные наслаждения следует получать только от сочетания букв, как сказано: «и он ел и пил» (Быт. 25:34), как мы истолковали выше. Это возможно только для

того, кто достиг совершенства в святом языке... Дело в том, что через науку можно лишь узнать о рассыпанных повсюду буквах...но даже с великим ученым, знающим досконально все буквы, рассыпанные повсюду (а для этого надо обладать невероятно обширными знаниями в истинном учении, то есть каббале, а также в науке о природе и стихиях...), тем не менее может случиться так, что его еда, питье и другие удовольствия будут происходить из материальной составляющей вещей, а не из искрения букв, ибо удостоиться того, чтобы все удовольствия были исключительно от букв, невозможно, не овладев в совершенстве святым языком, то есть буквами, сокрытыми во всем. Тот праведник, который сумеет это сделать, удостоится того, что не будет получать удовольствия ни от чего: ни от еды, ни от питья, ни от каких других удовольствий в мире, а только от искрения букв, сокрытых во всем, блажен он...

И в этом разница между внимающим устам учителя, устам ученика и устам книги. Ибо праведники – это «крепкие силою, исполняющие слово Его» (Пс. 103:20), ибо они отстраивают и исполняют речение Святого, благословен Он, то есть святой язык, которым сотворен мир, подобно сказанному: «посоветовался с душами праведников и сотворил мир» (Берешит Рабба)...ибо они исполняют речение Святого, благословен Он, который речениями сотворил мир. Это все было до сотворения. Но и сейчас, когда праведники хотят услышать некое речение Святого, благословен Он, они сначала исполняют и отстраивают это речение, то есть, благодаря своим добрым делам они удостоиваются того, что внимают речениям Святого, благословен Он, и получается, что эти речения становятся и отстраиваются их усилиями. И про это сказано: «исполняющие слово Его, повинуюсь гласу слова Его» (там же) – когда хотят услышать речение Святого, благословен Он, они сначала исполняют речение, по сказанному выше: «исполняющие слово Его», а потом внимают этому речению из уст Святого, благословен Он, по сказанному: «повинуюсь [внимая] гласу слова Его» (там же), потому что именно с этим речением Святой, благословен Он, и обращается к ним.

Текст №17. «Хвалы р. Нахману» (*Шивхей гаран*)

שמעתי מרבי יודל זצ"ל, שאמר ששמע מרבנו ז"ל, שהתפאר שהוא חדוש גדול בענין שבירת תאוות
כמה שיש רך בשנים כמותו ישבר לגמרי כל כך כל התאוות – זה הדבר לא נמצא כלל. כי נמצאים כמה
צדיקים שיצאו מן התאוות אבל לא יצאו לגמרי עד עת זקנתם ותפס לדגמא כמה צדיקים גדולים,
ואמר שידוע שלא יצאו מן התאוות עד אשר באו בשנים אבל איש רך בשנים כמוני בימי הנעורים
הילדות ממש ישבר כל התאוות כל כך כמוני, זה אין נמצא כלל.

Слышал я от рабби Юдла, да будет память праведника благословенна, что слышал он, как учитель наш, блаженной памяти, хвастался, что он является невиданным достижением в деле борьбы с вожделениями, ведь где это видано, чтобы такой молодой человек так бесповоротно поборол свои вожделения. Есть, конечно, несколь-

ко праведников, которые избавились от вожделений, но избавились окончательно только когда достигли старости, и привел в качестве примера нескольких великих праведников, сказав, что известно ему, что не избавились они окончательно от вожделений, пока не достигли преклонного возраста, «но чтобы такой молодой человек, как я, в годы юности и отрочества так бесповоротно, как я, поборол свои вожделения, такого еще не бывало».

Текст №18. «Жизнь учителя нашего р. Нахмана» (Хаей могоран)

ואז במוצאי יום-כיפור [תקס"ז] אמר רבנו ז"ל שבאותו יום-כפור רצה לפעול דבר אצל השם יתברך וכו' והיו לו כמה טענות על-זה שאלו היו נכתבים היו נכתבים כמה בוגין [גליונות] ועשיתי לי סדר גדול על הנ"ל. אך על-ידי השרפה נתבלבל הדבר. וגם אחר שבא מלמברג [תקס"ח] דיבר מענין זה והיה מובן מדבריו שמאז שרצה ביום-כפור לפעול זאת, מחמת זה יש עליו קטרוג גדול למעלה ושהחולאת והיסורין שהיו לו ושיש לו עדין הוא מחמת זה ואמר אף-על-פי שכונתי בודאי לשם שמים אף-על-פי-כן וכו'. וספר אז מעשה מבנו של הרב משפיטבקע שהיה חולה וידע שהיא מחמת חטא שפגם בכבוד אב ואף-על-פי-כן הבין בלבו שאינו מתחרט וכו'. וספר זאת כנגד עצמו שאף על פי שיודע שהיסורין והחולאת שלו הוא מחמת הנ"ל אף-על-פי-כן אינו מתחרט בלבו.

И тогда на исходе Судного дня [567 г.] сказал учитель наш, блаженной памяти, что в тот Судный день хотел он совершить нечто у Всевышнего, благословен Он и.т.д., и было у него несколько рассуждений про это, и если бы записали их, то потребовалось бы несколько тетрадей, но я все эти идеи потом записал по порядку, но из-за пожара все смешалось. И после приезда из Лемберга [568 г.] говорил об этом, и из его слов можно было понять, что из-за того, что он хотел совершить тогда в Судный день, есть у него в высших сферах серьезный обвинитель, и что болезни и страдания, которым он был подвержен и подвержен до сих пор, тоже из-за этого. «И несмотря на то, что намерения мои абсолютно возвышенны, тем не менее и.т.д.». И рассказал тогда историю про сына раввина из Шепетовки, который заболел и понял, что это из-за греха, поскольку он нанес урон чести своего отца, но тем не менее, понял в сердце своем, что не раскаивается и.т.д. И рассказал все это, имея в виду себя, ведь несмотря на то, что он знал, что все болезни и страдания из-за вышеупомянутого, тем не менее не раскаивается в сердце своем.

Текст №19. Исход 19:20-21

וַיֵּרָד יְהוָה עַל-הַר סִינַי אֶל-רֹאשׁ הַהָר וַיִּקְרָא יְהוָה לְמֹשֶׁה אֶל-רֹאשׁ הַהָר וַיַּעַל מֹשֶׁה
וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה רֵד הַעַד בָּעָם פֶּן-יִהְרָסוּ אֶל-יְהוָה לְרְאוֹת וְנָפַל מִמֶּנּוּ רַב.

И сошел Господь на гору Синай, на вершину горы, и призвал Господь Моисея на вершину горы, и взошел Моисей.

И сказал Господь Моисею: сойди и подтверди народу, чтобы он не порывался к Господу видеть Его, и чтобы не пали многие из него.

Текст №20. р. Пинхас Элиягу из Вильны, «Книга завета»

אפילו משיח צדקנו אשר יבא במהרה בימינו ומארבע כנפות הארץ יקבצנו ויבנה בית מקדשנו וימלא כל משאלות לבנו, לא נאות לו בזאת ולא נשמע לו בדבר הזה [שיש תורה חדשה], כי כך מקובל בידינו שאז יוסיף ה' שנית ידו לגלות לנו את כבודו הגדול והנורא וראו כל בשר יחדו כי פי ה' ידבר מתוך האש אלינו פנים אל פנים ביתר שאת ויתר עוז ממה שהיה על הר סיני, אך לא יבטל תורתו חלילה לא יחליפנה ולא ימיר אותה בתורה אחרת, אדרבה יגלה לנו טעמי זאת התורה, וסתרי דסתרין ורזי דרזין הטמירין ונעלמים מעין כל חי הגנוזים בה, ונגילה ונשמחה בו ובתורתו אשר עתה בידינו, כי תורתנו הקדושה היא נצחית לא זמניית.

Даже если наш праведный Мессия явится скоро, в наши дни, и соберет нас с четырех краев земли, и отстроит дом святости нашей, и исполнит все наши чаяния, в этом мы ему не уступим и в этом не послушаемся его [в том, что есть новое Учение], ибо есть у нас достоверное предание, что тогда Всевышний снова явится нам в Своей великой и грозной славе, и узрят все смертные, что уста Господа изрекают нам из среды огня лицом к лицу, и это будет гораздо сильнее того, что было на горе Синай, но Он не отменит своего Учения, и ни в коем случае не изменит его, и не поменяет на другое Учение, а наоборот, раскроет нам тайны этого Учения, самые сокровенные и сокрытые секреты и загадки, прежде недоступные ни одному смертному, и возрадуемся мы и возвеселимся Учению нашему, которое у нас в руках, ибо наше святое Учение – вечное, а не преходящее.

Текст №21. «Избранные речения учителя нашего р. Нахмана», первая версия, 33:4

והתורה, יש בה שני בחינות בחינות נגלה, ובחינות נסתר והנסתר הזה, הוא אוריתא דעתיקא
סתימאה דעתידא לאתגליא [תורה עתיקה וסתומה שעתידה להתגלות] לעתיד לבוא, ואזי
כשיתגלה התורה הזאת דעתיקא סתימאה, אזי יהיה השלום נפלא בעולם (ישעיה י"א) : 'וגר זאב
עם כבש ונמר עם גדי וכי, לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי, כי מלאה הארץ דעה את ה' '.

У Учения есть два аспекта – сокрытый и явный. Сокрытый – это древнее запечатанное Учение, которое будет явлено в грядущие времена, и когда раскроется это древнее запечатанное Учение, тогда во всем мире воцарится чудесный мир: «Тогда волк будет жить вместе с ягненокм, и барс будет лежать вместе с козленком и.т.д.», «не будут делать зла и вреда на всей святой горе Моей, ибо земля будет наполнена ведением Господа» (Ис. 11:6, 9).

ДЛЯ ЗАМЕТОК

ДЛЯ ЗАМЕТОК

אשכולות
КУЛЬТУРНО-РАЗВИВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЕКТ
ЭШКОЛОТ
www.eshkolot.ru

при поддержке

